

III
7257

NOTTE

ISTORICE SI GEOGRAFICE

ASUPRA

PROVINCIEI DOBROGEA

DE

I. A. NAZARETTAN.

Inventarizat la No. 976
1911/1912

TULCEA

TIPOGRAFIA ROMANA B. SI

1912

LIBRARI
C. BUCURESTI

În 1871 când în „*Journal de Bucarest*” publicam
correspondențele mele de la Salina, prin care
arătam speranța și credința că Dunărea pînă la gu-
rele ei va deveni Română, toți mă calificau de utop-
pist; astăzi când această dorință a inimii mele s-a
realizat așa de curînd, așa dori ca Dobrogea să fie
bine cunoscută tuturor Românilor pentru ca și ei să o
pōtă iubi precum o iubesc eu. În această speranță,
ceru mai întîin indulgența lectorilor mei pentru
lacunele și lipsurile ce va putea să sista în acest
uvragiu.

Este o temeritate din parte'ni de a voi merge pe
un drum ne umblat de nimeni pîn'acum, de oare ce
Istoria și Geografia acestei Provincie nu se găsesc
decît, într'un mod laconic și necomplet, risipite
Istoria și Geografia Imperiilor la care s'apartîn
la diferite epoci: de aceea previu dar pe lec-
mei că în acestu uvragiu, ei nu voru găsi
nișce simple notițe, puse în relief, pe care le
lunat cu micile mele mijloce în timpul de
le când locuiesc Dobrogea, așa că iar
mai competenți și cari dispun de mijle
pinōsa sarcină de a reconstitui istoria
ogeii precum și de a scote la lum
eologie.

DOBROGEA

În vechime această Provincie era cunoscută sub denumirea generală de MOESIA—DE—JOS, ea poartă astăzi numele de Dobrogea. Etimologia acestui nume pare a deriva de la două cuvinte, unul Slav, dobro (bun) iar cellaltă Tatar, Bugeac (locu ne explorat), sau Ogeac (locul unde locuiește o hordă, un Tribut); Ruși fugând persecuțiunile religioase din țără loră au găsit un adăpost sigur în bălțile și mlașcinele nelocuite despre Estul Dobrogei numit și astăzi Bugeac și spre a deosibi Bugeacul sau Ogeacul muntos și fertil, locuit de Români și Tatari, ei o numiră Dobro-Bugeac (Bugeacu cel bun sau cel fertil), sau Dobro-Ogeac (bunul locu unde locuiește Hordele Tatară), în opoziție de Bugeacul mlașcinos și ne productiv locuită de ei.

Dobrogea actuală este situată între 44° și 46° grade latitudine și 25° și 27° longitudine.

Ea se mărginește la Nord cu Dunărea, la Est cu Maré-Négră, la Sud și Vest cu Bulgaria.

Ea are o superfacia de peste 13967 kilometre pă-

trate, ș' o întindere de țermi la Dunăre de 450 kilometre și la Măre-Négră de mai mult de 200 kilometre; muntóse și pădurósă spre Vest și Sud, ea este baltósă spre Ost și Nord.

Essența solului părți muntóse a Dobrogei este argilósă și a părți baltósă este argilo-calcară.

Acésta Provincie produce grău, secară, orđú; meiú, porumb, fasole, linte, mađare, tutun, cânipă cartofi, inú și puțin rapiță. Ceară și miere este abondentă și de o calitate superióră, produsul localiteți despre Isaccea era destinat Palatului Sultanilorú; Legumele se cultivă pe o scară întinsă pentru esport. Vița, cireșul, ȕardărea, prunul, mărul, părul, persica și dudul sunt răspândite peste tóta Provincia, gutuiul, aluna, și cornul se găsecú chiar și în stare selbatică în abundență în tóte pădurile.

Cu puțină îngrijire oređul și bumbacul ar putea reuși în regiunile dintre Babadagh, Medjedie și Mangalia.

Granitul albú și roșie, profirul, quarțu, calcara, silicea și schistu sunt esențele care compun munți Dobrogei.

Calul, boul, vaca, oaea, capra, rămătorul și asinul sunt animalele cele mai îngrijite și cu creșcerea căroră se indeletnicescú cu plăcere cea mai mare parte

din populațiunea rurală a acestei Provincie.

Păserile domestice sunt abondente, iar ogari Dobrogei sunt cei mai renumiți în tot orientul Europei.

Caribul, iepurea, lupul, vulpea și mistrețul populașă în număr foarte mare toate pădurile și turme numeroase de mistrețu se găsesc și în bălțile Deltei.

Pădurile din aceasta Provincie erau din cele mai frumoase și renumite pentru bogăția lor; ele se întindeau de la creștetul munților pînă la malurile Dunării și a bălților. Incuria Guvernului Ottoman, rebelbele Turco-Rusă, precum și spiritul devastator însoțit de aviditatea cășcigului populațiunii rurale au distrus și ruinat complet aceste frumoase păduri, așa că astăzi ele nu mai sunt de cît nișce schelete de păduri care prin multă îngrijire și după un timp îndelungat vor putea fi îndreptate.

Deosebit de lemnele de foc care se estrăgea pentru trebuința populațiunii locale și pentru esport în Basarabia, Galați și Braila, pădurile Dobrogei furnisau și cele mai bune lemne tare de cherestea cu care se construia și repara o mulțime de bastimente șlepurii și care se foloseau în toate porturile ei, precum și o cantitate însemnată care se esporta la Constantinople și la Syra.

Pădurele, astăzi devastate, care se vedă una pe insula Letti și cealaltă pe insula St. George din

Delta Dunării, prezintă un fenomen rar în ananele silvice de oare ce aceste păduri formate de esențe cu rădăcini pivotante și care iubesc un sol bogat au crescut și trăiesc într-un sol compus de un nisip făinos de aluvion de la 30—40 centimetre de adâncime cu un subsol de asemenea natură dar vecinic înecat de o apă sălcie-sărată; cu toate aceste circumstanțe defavorabile existenței unei păduri compusă de stejar, cornă, viță și pleop, arbori loră au ajuns la o grosime de mai bine de un metru circumferență.

Legenda locală atribue plantația acestor păduri unor oare care pașă Turcu din timpul primei dominații Otomane, cu toate acestea se poate presupune că data existenței loră este anterioară dominației Turcilor. Este adevărat însă că Guvernele care au succedat la gurile Dunării au arătat o mare sollicitudină pentru conservarea loră, găsindule folositoare localității atât din punctul de vedere al îmbunătățirii climatului ș'al solului cât și ca o stavilă naturală contra inundațiilor loră periodice al fluviului.

Regiunea Băltoasă, numit Bugeac, care coprinde Delta și caziul compus între Mahmudie și Canarakiol de lângă Constanța, produce stuhul care servește pretutindinea la construirea, învâlișul și încălzitul casselor locuitoriloră acestei regiuni, peșce de toate speciile proprie apeloră dulce și sărate, icre ne-

gre, roșie și de chefal ulei de peșee și unt de morun de calitate superioare; la gurile Dunării se pescuiesc Morunul de o greutate care întrece peste 300-350 ocale unul; chefalul în lacul Rașim, cuvidia, Turbot (calcanul) și câte o dată Barbunul pe marginele Mării-Negre; se mai poate menționa și mulțimea diferitelor specii de păsări acvatice precum sunt Pelicanii, Lebede s. c. l. s. c. l.

Printre apele curgătoare singur Dnărea (Istru) are un parcurs însemnat în această Provincie, toate celelalte reulețe n'au decât o întindere foarte limitată din care unii se perd în interiorul țării, iar alții în Dunărea sa în bălțile formate de vărsăturile ei. Aceste reulețe sunt: Cernavoda, Gârlița, Tașaul, Boazcik-dere, Rahman-Dere, Borojul, Cașil-sara, Star, Dortuna, Culonec, Telița, sau Celicul, Taița Slava și Pecinega.

Astăzi Dunărea se varsă în Maré-Négra prin patru guri: Chilia, Sulina, St. George și Dunavețu.

Brațul Sulina este cel mai principal pentru navigație cu toate că el este cel mai strimt și mai puțin adânc în totă întinderea lui de cât brațele Chilia și St. George.

Brațul cel mai însemnat ca lărgime și adâncime precum și ca volum de apă este cel numit Chilia (Tiagola), și după el vine brațul St. George (Hădră-

ledü);

Brațul Dunavețu este cel mai neînsemnat și se varsă prin lacul Rașim și Potița în Maré-Négra.

Nissipul împins de valurile mări și aluvionul depus de corentul Dunărei formă la gurele brațelor Chilia, St. George și Dunavețu o grămadă de nomol (bas-fonds) așa că intrarea sa și eșirea bastimentelor de o immersiune mai adâncă de 4-5 picere engleze este aneviosă și primejdiosă.

Orfeos, Epimenides, Dionisios, Herodot, Pissandros și Apolonius în descrierea călătoriei argonoților la 1350 ani înainte de era Creștină, spun că Istrosul (Dunărea) isvorașce din munți Ripeo și că se împarte în două brațe în vecinătatea munților Traciei și Scytiei și că unul din aceste brațe se varsă în Pont-Euxen (Maré-Négra) prin două guri Calon și Arios formând insula Pefki, {iar cellalt se varsă în golful Adriatic.

Este netăgăduit că Dunărea în anticitate n'a avut scurgerea ei prin brațele de astăzi, și că valul lui Trajan de la Cernavoda spre Tașaul, Canara-keoi sau Cara-harman, puțin spre Nord de Constanța, precum și cel de la Hârsova cu acel care se prelungeșce spre lacul Rașim pe la Sudul orașului Babadagh au servit la differite epoce de albie vechelor brațe prin care Dunărea ajungea la mare.

Dunarea fiind principalul și potă dice singurul nostru arter de comunicație pe apă, cred că totă Românul s'ar interesa de a cunoșce în detail parcurul ei și în acésta credință voiñ abusa de rabdarea lectoriloră pentru a'i face o descriere mai pe largü:

Acest fluviu are un parcus general de aprópe 3169 kilometre; peste 400 rêuiri sunt tributare lui; el adapă mai mult de 558.000 kilometre pătrate de terren pe o singură cracă pînă la Isaccea conservând în genere o lărgime de 566 metre s'o adîncime minimum de 17 metre; de la Isaccea 28 kilometre la vale începe capul Deltei numit Ismail—Ciatal (bifurcația Ismailului) și Dunârea se împarte în două brațe Chilia și Tulcea. Brațul Chilia absórbă $\frac{17}{27}$ părți al întregului volum de apă al dunârei și se cobórá la mare printre ambele orașe Chilia, iar restul de $\frac{10}{27}$ părți trece în brațul Tulcea care și acesta la 20 kilometre mai la vale, la punctul numit Ciatal—St George, se împarte în alte două brațe Sulina și St. Géorge.

Brațul Chilia menține lărgimea și adîncimea lui pînă la o distanță de 24 kilometre Nord-Est de la Ciatal-Ismail spre orașul Ismail; (pe acest brațu se află canalul prin care lacul navigabil Jalpuk de la Bolgrad comunică cu Dunârea precum și Canalul Șonta prin care brațul Chilia comunică cu brațul Sulina). De la o-

rașul Ismail cursul fluviului la o distanță aproape 16 kilometre la vale se inclină spre Sud-Est ș'apoi se întorce la Nord-Est, și puțin mai la vale se împarte în trei brațe navigabile care se întrunesc aproape de orașul Chilia; de la acest punct malul stîng formează frontiera Sudică a întinsului Baragan (steppe) din Rusia, iar malul drept este continue espus a fi inondat la ori ce creștere a apelor Dunărei. Brațul Chilia se varsă în Mare prin cinci guri principale care și ele se subîmpartă în mai mult de 12 alte guri din care nici una nu este accesibil bastimentelor de o immersiune mai adânc de 4-5 picere englese.

Cursul brațului St. George tinde în genere spre Sud-Est și conține $\frac{4}{5}$ din volumul apelor brațului Tulcea sau $\frac{8}{27}$ al Dunărei de la Isaccea; lărgimea acestui braț este în genere de 1200 picere englese, și adîncime minimum de 16 picere englese, numai aproape de îmbucătura lui, acest braț se împarte în două canaluri din care nici unul n'a-re o adîncime mai mare de 5 picere englese.

Brațul Sulina tinde cursul seŭ în genere spre Est și absorbă $\frac{1}{5}$ din volumul apelor brațului Tulcea, lărgimea lui navigabilă nu întrece 300 picere englese.

La 54 kilometre la vale de la Ciatal St. George din brațul cu acest nume se desparte pe malul drept, în vecinătatea satului Dunaveți, un mic corent, adînc

și navigabil pentru bastimente de un mic tonagiu, numit Dunaveți care dupe un curs șerpuitor intră în lacul sărat Rașim de unde trece prin un mic canal, Portița, și se scurge în Mare.

De la Braila și pînă la Mare prin brațul Chilia distanța este de 211 kilometre, prin Sulina de 186 și prin St. George de 236 iar în linie dreaptă de 176 kilometre.

Inclinarea Dunării pe brațul Sulina este de 2 police pe kilometru, când apela sunt scădute și de 6 police, când elle sunt crescute.

În timp normal corentul Dunării, pînă la Ciatal-Ismaïl, are o repeđiciune de 4-5 kilometre pe ora iar când apele sunt crescute ea trece peste 9 kilometre

Dunarea este închisă navigațiunei în term-mediu de 46 ȝille pe an din cauza înghețului. Durata cea mai lungă în interval de 10 ani, de la 1869-80 a fost de 96 ȝille, iar cea mai scurtă de 12 ȝille, și n'a înghețat de loc de 2 ori în ernele aniloră 1872-73 și 1876-77.

La 1856 o comisiune compusă de reprezentanți celoru 7 Püteri semnatară Tractatului de pace de la Paris. a fost constituită cu scop de a înlesni ș'a îmbunătăți intrarea gureloră Dunărei pentru bastimente de un tonagiu mai mare.

Acésta Comisiune dupe ce a studiat celle trei brațe

principale ale acestui fluviu s'a decis a face lucrări provisoriu la înbucătura brațului Sulina, de óre ce acest canal presenta avantaje și înlesniri imediat cerute de navigațiunea fluvială, lăssând ca în urma se facă lucrări de îmbunătățire definitive și mai avantajoase pe unul din celelalte două brațe principale; însă cheltuelile făcute atât în lucsă și în dărniciă căt și pentru lucrările de artă provisoriu la Sulina au redus starea financiară a acestei Comisiuni în imposibilitatea de a mai întreprinde lucrările definive proiectate a se face la brațul St. George, așa că cea-ce s'a făcut la Sulina a trebuit se devie definitive, cu tóte că întreținerea acelloră lucrări absorbă cheltueli enorme pe fie care an.

Dupe evaluația făcută de Sir CHARLES Hartley, actualul Șef Ingineru al Comisiunei Europăne lucrările de îmbunătățire la brațul St. George ar fi costat 17,000,000 franci când cele făcute ca provisoriu la Sulina au costat peste 21,000,000 de franci.

La 1883 se termină mandatul de atâta ori prelun-
git al acestei Comisiuni și totu în acel anu se achi-
ta și datoriile ce contractase la diferite epoce.

Delta propriu șiu coprinde tot spaciul din triun-
ghiul format de brațele Dunărei de la punctul îm-
părțirei ei în mai multe canale și pină la țermii

Mări-Négre; ea se mărginește la Nord de brațul Chilia, la Sud de brațele Tulcea, Sf. George și Dunavețu și la Est de Maré-Négră. Superficia ei este de 3500 kilometre pătrate în care se coprinde și insula Dranova cu lacul Rađim.

Vérful acestui triunghiu este format de punctul numit Ciatal-Ismail la Vest și are de base la Est cós-tele Mări-Negre de la gurile Chilia și la Sud pe celle de la Sf. George și Portița.

Esceptând malurile brațului Sf. George și Chilia totu spaciul coprins în Delta este supus inondațiunelor periodice; el este acoperit cu stuh și sălcii, având numeróse lacuri și bălți întinse și adânci.

Populațiunea din acésta localitate mlașcinósă se póte evalua la mai mult de 11,000 suflete, compusă principalmente de Ruși, Greci și Români.

Solul este compus de un aluvion pulverisat fin și lipsit de orí ce pétră, prunt saú nisip granulos; spre Ciatal-Ismail el are o nălțime de 19 picere d'asupra nivelului Mări, la înbucătura St. George de 8 picere iar la înbucătura Eski-Stambul [vechiul Constantino-ple), după brațul Chilia se gasescú mai multe înalțimi de nisip cá de 40-50 picere d'asupra nivelului mării. Vestul Deltei are puține maluri care se întreacă 2 picere nălțime nivelul Mări,

O mulțime de insule plutitóre, formate din redăcini

de stuh detaşate în blocuri mari de la vre un mală, se vîd în lacurile Deltei, unele din ele sunt locuite chiar, de pescarii unde ei au coliba și grădina loră potageră, aceste insule, numite Plaiuri, schimbă pozițiunea dupe capriciul vîntului.

Delta, lipsită de bassinuri artificiale spre a conține apele, este mlașcinosă și peste tot inondată la fie care creștere și debordare a Dunărei; numai extremitetăceloră trei brațe principale sunt puțin afectate de variațiunile volumului apeloră.

La 1874 o societate Germană a solicitat de la Guvernul Ottoman dreptul de a stabili în Delta o colonie de Nemți de mai mult de zece mii familii, obligînduse acésta societate a face cu spesele salle bassinurile și canalele trebuinciose pentru a transforma suprafacia Daltei într'o grădină potagere imensă. însă din motive politice sublima Pörtă a refusat aceste frumoșe avantaje și Delta a remas până astăzi ce a fost și ce este.

Insule principale în Dobrogea sunt: Ciatal, Letti, St. George, Olinca (pe acésta insulă este clădit un fărturnant, care produce la fie care minut o lumină alternativă albă și roșă,) Ivaneșci, Casanerusky, Atârnaț, Balaban, Strîmbu Prival, Tulchia-mare, Popin și Insula Șerpiloră.

Tóte aceste insule sunt formate de apele saú vârsăturile Dunărei, numai Insula Șerpiloră aședată în Mare, are importanța ei militară și comercială, având o fisiologie cu totul particulară. Situată ca o stîncă la 38 kilometre în Maré-Négră, spre răsăritul înbucăturii Salina ea n'are nici o asemănare geologică cu a doua insulă care mai există în tótă maré-négră la înbucătura râului Zacharia spre cóstele Asiatiche, între Sinop și Samsun, nici cu vre un lanțu de munți al teritorilor vecine, din care cel mai apropiat este Beștepe din Dobrogea la o distanță de 100 kilometre și separat prin Maré-Négră ș'o întinsă vale mlăștinósă și báltósă.

Insula Șerpiloră se află situată la $45^{\circ} 16'' 17''$ graduri Latitudine și $30^{\circ} 14', 23''$ longitudine al meridianului de la Greenwich.

Circonferența ei are peste patru kilometre și conturul ei este în forma unui 8 optu dessinat orizontal.

Compoziția solului este de o formațiune silice, stratificate, pe maluri, în blocuri mari, cimentate între ei prin centure de aluvion-cretaceu în grosime inegale.

Cóstele insulei sunt tăete în prăpastie și au o nălțime de 15-30 metre mai sus de nivelul Mării. Suprafacia ei presintă un platoū inclinat spre răsărit; Vegetațiunea dupe dînsa est fôrte bogată, dar subsolul, adînc de 2 metre, este compus de un fel de ciment

ne arsă care se întărește îndată la contactul umezelei dar care nu conservă soliditatea lui mult timp. Pe partea despre Răsărit să află aglomerat un strat adânc de guano depus de păsările aquatice care să adăpostescă acolo în număr foarte însemnat,

Climatul insulei este din cele mai salubre și mult mai temperat decât în țerră. Isvóre de apă dulce aparentă nu este pe insulă, dar după indiciile care le am văzut eu trebuie se esistă; pînă astăzi apa de plõe adunată în cisterne este singura care servă la trebuințele locuitorilor ei.

Este cunoscut ș'am văzut cu proprii mei ochii că oile și caprele crescute sau importate în insulă nu simtă necesitatea de a să adăpa; cele importate cu care am experimentat eu, după două zile de la sosirea lor în insulă au refuzat apa ce le offeream și care era adusă de la Dunăre, apă cu care ei erau obișnuiți, acestu faptu străinu am observat în timp de 14 zile cât am mai stat acolo.

Pân'acum de ce ani nici o specie de arbori nu esista în Insula și să pretindea că ei nu reușescă acolo, însă încercările făcut de mine, în anii cât am reprezentat Compania Farelor Imperiului Ottoman la Sulina, au reușit pe deplin și astăzi sunt vr'o 15 Accacia și Ayleantus plantați de mine care au o vîrstă de 7 și 8 ani.

Apropierea și abordarea insulei este periculoasă bastimentelor din cauza stîncelor presărate sub apă la o mare depărtare de mal de jur împrejur.

Astași această insulă este locuită numai de patru gardieni al Farului, trecut în posesiunea Comisiunii Europene a Dunărei și de o garnisonă militară Română de șapte soldați. Singura clădire care să aflu pe dinsa este turnul farului cu dependențele lui, construite de Ruși pe la anul 1846-47; acest faru produce o lumină albă cu eclipsă la interval de 20 secunde, care proiectează pînă la o distanță de 30 35 kilometre pe mare.

Printre istorici antici Strabon cel întâiu face mențiune de această insulă ca essistând la gura Boresthenului (Dnieper) sub numele de Leuca sau insula alba. Numele de Insulă Șerpiloru (Fido-nissi) i s'a dat mai în urmă din cauza mulțimei șerpiloru care să adepostescă acolo, aceste reptile provin din Dunăre și nici unul din ei nu este veninos, mulți au ajunsă la mărime de două metre și grossime de 20 centimetre circumferență, ei fugă de omă și nu'l atacă nici o dată, ei nu se luptă de căt pentru a'si apăra viața, mușcătura loră chiar n'are efectul nici căt împunse-tura albinei.

Importanța Insulei Șerpiloru în anticitate ca, intreposit al comerciului era, fôrte mare, tôte mărfurile

intregului transacțiune cu litoralul Est, Nord și Vest al Mării-Negre precum și cu interiorul fluviurilor Dnârea, Dniesterul și Dnieperul se depositau acolo. Strabon menționa că în această insulă esista un frumos și marețu templu dedicat lui Așil și că Elleni consideraū insula ca un loc sfânt, locuința sufletelor lui Ajax, Așil, Patrocl, etc ș'o numeau Insula heroilor și Insula repositărilor; chiar drumul de la această insulă spre Istmul Tavrida din Chersona îl numeau Calea lui Așil.

Sub dominațiunea Russă multe obiecte antice au fost descoperite în această insulă și transportate în Russia. La 1873 am locuit'o și eu 16 zile în care interval după multe săpături n'am putut descoperi decât fundamentele templului menționat de Strabon, două plăci de marmoră, ca de un metru pătrat fie care, după sculptura loră parū a fi servit ca cornișe la acel templu, aceste lespede parū a fi trecute prin focū, ce a ce mă face a presupune că și templu a fost distrus prin incendiu; am mai găsit și o altă pétră taiată în patru unghiuri ca de un stîngin lungime și 80 centimetre grosime și lărgime avēnd o inscripțiune în limba și caractere Ellenă pe partea-superiōră a lungimei, această pétră a aparținut mosoleului unui heroū mort în localitate, numele și data n'am putut constata de ore ce partea unde a trebuit se facă mențiune este fărâmată. Aceste

reminişenţe timpurilor antice şi pôte multe alte dacü şi astăzi reingropate în locul unde le am descoperit aşteptând că Guvernul se ea mäsuri pentru conservarea lorü.

În partea despre Sud-Est se observä urmele anticului port unde se adëpostau bastimentele şi tot în vecinätatea acelu locü pe platoü se găseşce o cantitate mare de oale sparte din care unele dessinate cu colori vie şi bine conservate.

O mulţime de monede Ellene, Romane, Veneţiane şi Genovese sä gasescü la fie care pasü, acësta dovedeşce dominaţiunea şi locuinţa acestor popóre pe insula Şerpilorü.

Cu puţinä îngrijire şi cheltuealä acëstä insulä ar deveni o staţiune balnearä din celle mai plăcute şi salubre de öre ce apele ei sunt curat apä de Märe ne amesticate cu apä dulce precum este casul la Constanţa.

Climatul Dobrogei este în genere salubră; singur febrele sunt cunoscute ca bôlă locală însă elle nu sunt pericolöse ca în alte localităţi în condiţiuni geologic ca Dobrogea şi nici nu bântue în toţi anï, cel mai bun remediu de preservare este un regim de alimentaţiune substanţială şi azotată, ş'a se feri de umeđealä nop-

țiloră; réoa reputația climatului Dobrogei, considerat ca fôrte perniciosă și ca mormântul străiniloră provine din cauza boaleloră care aă bântuit în tot-dé-una armatele de invasiune, acésta nenorocire nu provinea în realitate decât din defectuósa organisare a serviciului sanitar și alimentar al aceloră armate, cea ce s'a probat prin ultimul resbel Russo-Turcú,

Longivitatea este tot așa de mare aci ca orí unde, în fie care satú se găsescú cel puțin dece la sută a populațiunei avênd o vârsta mai înaintată de 75—85 ani.

Serviciul Sanitar s'a stabilit în Dobrogea astăzi după sistemul celoră lalte Județe din Țérră, și afară de medici plâtiți de Stat fie care comună urbană are medicul seú Comunal.

Câte un spital Județan s'a înființat în orașele de residență a ambeloră Județe, deosebit de celle organisate de fie care arondisment în orașele de reședință a administrațiiloră.

Serviciul Sanitar maritim funcționeasă la gurele Dunărei sub o direcțiune ș'un regulament special. Acestú serviciú este menit a împedica introducerea în Țérra maladiiloră contagióse prin bastimente.

Agricultura și Industria este fôrte înapoiată în Dob-

rogea, potă dice într'o stare primitivă; plugul este a-rareori întrebuințat, rarița este instrumentul general al plugăriei locuitorilor. Sistemul estansif, cu ȧacere bisanuală și trianuală este adoptat pretutindenea.

Dobrogeni preferă creșterea viteloră ș'a albineloră la lucrul pământului. Cu totă scădamântul populațiunei animală, din cauza resbelului, emigrațiunei și epizootiei din anii din urma, Dobrogea posedă și astădi turme numeroșe de vite și cu drept cuvânt renumite:

Afară de cultura arboriloră fructifere locuitorii acestei provincie se ocupă fôrte mult cu cultura viței. Localitatea numită Sarica în Plassa Tulcea este acoperită cu vii pe o întindere mai mult de o sută kilometre pătrate și produce vinuri renumite care ară întrece Odobesci și Dragașni dacă fabricarea loră ar fi îngrijită.

Vr'o câteva stabilimente de distilat spirt, o fabrică de Săpun, alta de lumânări de sea și de ceară, vr'ocâte-va cașierii, tabăcarii, o fabrică de șaiac ș'alte mici industrii sunt cele mai respândite în Dobrogea. Populațiunea Bulgară și parte din cea Română product tote celle necesare loră așa că nu cumpără nimic din fabricatele streine.

Căii de comunicație nu există în Dobrogea alte decât cele moștenite de la Turci; inprima linie se

póte menționă calea ferată Cernavode-Constanța 67 kilometre șosea Tulcea-Isaccea 37 kilometre și cea Tulcea Babadagh 35 kilometre; un Corp de Ingineri retribuit de Stat de la 1879 a început lucrarea unor rețele de șosea pe o întindere de 120 kilometre din care $2\frac{1}{2}$ s'a și dat în circulație în Județul Constanța iar restul va fi gata în campania anului corent.

Comersanții engrossist sunt foarte puțin la număr în Dobrogea, lipsa lor se simte prin prețul exagerat de scump cu care se vând toate obiectele; detaillisti însă sunt în număr esesiv de mulți în proporție cu populațiune.

Principalul comerț de esportatiune consistă în lânuri, brândeturi, pei de diferite animale domestice și selbatice, grâu, porumb, orđă, ovêđă, fasole, miere, ceară, pește serat și próspăt, icre, clei și unt de pește, óse de animale, lemnarii și vite.

Importul se compune de coloniale, fererie, quincaillerie, țesături și diferite alte fabricate industriilor streine mai ales al Austriei și Germaniei; mare parte din aprovisionări se facă la Galați și Constantinopole iar de la locurile de produțiune de a dreptul foarte puțin.

Invățămîntul Public a fost nul în Dobrogea, arareori câte o școală primară esista pe lingă o biserică sau Djamie. Astăzi s'aū inființat școle mai în tôte comunele urbane și rurale. Județul Tulcea posedă 35 școle publice și 8 confesionale care funcționează, elle suntu frequentate de 1371 elevi de ambe secse, și alte 20 locale sau mai construit acum în urmă. Dupe indicațiile D-lui Prefect de Constanța, anul trecut esista în acel Județu 37 școle de ambe secse frequentate de 1560 elevi și eleve.

Dobrogea ab-antiquo a fost locuită de Români și cu dreptu cuvînt se pôte assigura că ei sunt locuitori autochtoni al acestei provincie, chiar și localitățile unde sunt așezați locuitori de altă gintă aū păstrat pînă astăzi numirile Române care le aveau din vechi-me, precum sunt: Calica, Parlita, Sâraca, Portița, St. George, Iglița, Pétra-fetei, Petróssa, Cocoș, Dragaica, Tocilele, Valea-pleopiloru, Oblușița, etc. etc.

Dupe Români s'aū introdus în Dobrogea coloniile denumite Găgăusi, veniți în Europa din provincia Caramania, Asia-mică, unde esistă și astăzi parte din ei, care dupe tipu parū a fi de rassa Turcomană, dialectul lorū variasă între cea Turcă și Tătară. Membri a-cestorū colonii se găsescu stabiliți d'a lungul litoralului Mărei-Negre de la Burgas pin'în Basarabia, con-

servind pretutindinea pîn'astăzi moravurile, datinele și limba loră ca și cei din Caramania, nealiinduse cu nici una din naționalitățile printre care trăiesc, fie creștine ca și dînși sau musulmane de ginta loră precum sunt Turci și Tătari.

Remășițele coloniilor Grece Bysantine care se stabilise în Dobrogea în timpul Imperiului loră se mai găsesc și astăzi în număr foarte restîns, precum sunt cei din comunele Ali-bei-Chioi, Ak-Cadân etc.

În al 16^a secol, Tătari Caraibi și în al 17^a secol, Tătari Cabaili de ginta Noghai din Bender, Chotin și Akerman s'aă refugiat în Dobrogea pentru a scăpa de sub dominațiunea Moscovită, ș'aă fondat mai multe sate și orașe

Ruși Cosaci și Haholi, în urma unor persecuțiuni religioasă aă emigrat din Russia în Dobrogea la diferite epoce, și partea cea mai mare din ei s'aă stabilit în regiunea baltosă al acestei Provincie numită Bugeac.

Cu mult în urma cuceririi Dobrogei de Ottomani, Turci s'aă aședat ca locuitori statornici.

Iar pe la anul 1840 Bulgari despre Bazardjik din Bulgaria aă început a emigra în Dobrogea unde aă format cel mult vr'o 30 sate.

La 1844 Germani (Șvabi și Alsacieni) stabiliți în Russia de Imperatul Alessandru I aă început și ei aă trece în Dobrogea unde au format pîn'astăzi vr'o de-

ce comune rurale.

Dupe resbelul de Crimea, la 1857—58, Tătari din Crimea, Cerchesi și Abasi din Caucașia emigrând în Turcia, parte din ei a fost așezată în Dobrogea; însă cu resbelul din 1877 toți Cerchesi, Abasi precum și mare parte din populațiunea musulmană Turci și Tătari au emigrat în Turcia de unde nu s'au întorsu decât un număr restrins de Turci și Tătari.

Astăzi populațiunea Dobrogei se urcă în total la 166,812 suflete, împărțită în dece diferite naționalități:

În Județul Tulcea		În Județul Constanța	
Români	34840	.	14884
Bulgari	21920	.	8429
Ruși	16336	.	332
Turci	9300	.	14947
Tătari	8530	.	22584
Armeni	823	.	295
Greci	3681	.	2607
Ebrei	2405	.	468
Germani	2310	.	116
Țigani	1030	.	.
Diferite Nați.	725	.	250
	<u>101,900</u>		<u>64,912</u>

Numărul acestor populațiuni crește zilnic prin contingentul de emigranți care sosesc din Bulgaria, Russia, Turcia și Austria.

Caracterul general al acestor populațiuni este foarte blând, supus legilor, labrios și econom; fie care a păstrat virtuțile și viciurile predominante ale gîntei sale, civilizațiunea pătrunde în moravurile lor cu mare înlesnire.

Locuitori Dobrogei se împart în trei principale religii: Creștină, Mahomedană și Mosaică; Cei de religia Creștină se împart în 17 secte: Ortodocsă, Catholică, Arménă, Evanghelistă, Staro — Pravoslavnică, Nemolécă, Lipovană, Bispovca, Parujanța, Oblivanța, Duhobra, Rascota, Staroverța, Sobotnica, Malacaná și Scopita. Cei de Religia Mahomedană se împart în trei secte Seită, Sunni și Chizilbașa:

Dobrogea posedă șase Mănăstiri de bărbați și două de femei, puțin populate; aceste sunt două la Slava-rusească din care una pentru femei; două la Celic, din care una pentru femei; una la Tekke, alta la Taița, abandonate; una la Savun, iar a șasea la Cocos locuită exclusiv de Români veniți din Transilvania; locuitori celorlalte mănăstiri în genere sunt Ruși.

Dominațiunea Romană a lăsat multe urme ne șterse pîn'astăzi: Campu Legiunelorū III și VIII de la Igliza, fosta Trosmis; didul paralel cu cursul vechiului canal al Dunarei pe lîngă Babadagh, Orașul Constanța, presupusa Tomis; Mangalia, vechia Kalatis; Caraharman, fosta Istria, care pare a fi fost un orașu la îmbucătura primitivă a Dunărei (Istros). Actualul Medjedie (Cara-su), altă dată port frecventat de mulțime de bastimente, bălțile care se vedū astăzi începând de la Cernavoda (Boghz-keioi, satu canalului), și mergând pînă la Ala-Capu dovedescū că vechiul brațu al Dunărei începea de la actuala Cernavoda și se prelungea pe la Medjedie spre Ala-Capu, Tașaul și dedea în Mare pe la Caraharman (Istros) sau Canara-kioi. Inchiderea acestui canal aū format bălțile de care este înconjurat astăzi Medjedie; și închiderea comunicației acestorū bălți cu Dunărea de către Compania Căi ferată, contra stipulațiunelorū Caetului lorū de însărcinare, a transformat Medjidie într'un punct infect și mortal locuitorilorū sei prin miasmele nesănătóse produse de mlașcinele și bălțile stagnante care numai pot comunica cu Dunăre spre a se curăți la fie care epocă de crescerea apelorū. Dupe opiniunea mea admit mai lesne că vechia Medjidie se fi fost adevărata Tomis, de óre ce ea întruneșce cu mai multă esactitate condițiunile atribuite acestui din urmă, care nu

se putea țări de la mare dupe cum Constanța este aparentă de la o mare distanță.

Nicolițelul dupe întinderea ruinelor sălle pare a fi fost un oraș însemnat în vechime și se pretinde a fi vechea Trianopolis sau Trajanopolis; nu de mult i se acorda o populațiune de peste 30,000 suflete; astăzi ea este o comună rurală și se cunoșce sub numele de Fântâna-Nedelea, Satu-Mănăstirea sau Nicolițelu.

Macinul actual se consideră ca vechia Acsiopolis. Cătunul Rakel între Isaccea și Macin pare a fi fost, dupe ruinele sălle un camp militar Roman mai mare decât Iglița, și ruinele sălle n'au fost încă explorate pe când de la Iglița o Comisiune archeologică francesă a transportat în francea la 1857—58 pe două bastimente, bine încărcate, mare parte din anticități descoperite acolo.

Afară de ruinele ce se vedū la Mangalia, Beștepe și Isaccea se mai găsescū o mulțime de țidiri antice între Nicolițel și Mănăstirea Celicu; în pădurea care desparte aceste două localități se găsescū multe ceșmele și aquaduce Romane, vase de pământ arsū ca de 4 metre dimensiune, îngropate și d'asupra cărora a crescut pădurea; am vedū unul din aceste vase desgropat de călugări Mănăstirei Celicu, de sub rădăcinele unui stejar, de o grosime ca de un metru circumferența pe care a desrădăcinat'o; acest vasū era la

o adîncime de un stînjîn ș'acoperit cu o placă de peatră pe care crescuse copacul; dupe aparență aceste vase servea pentru conservarea vinului său a cerealelor.

Mulțimea monedelor antice Ellene, Romane și Byzantine precum și a ruinelor care acoperă mai totă Dobrogea sunt atâte probe că acésta provincie a fost odată cu mult mai populată și mai înflorită de cât este astăzi. Păduri selbatice au acoperit locuințele și orașele populațiunei căre a dispărut, și a le cărei urme nu se vedū decât prin niște didiri în ruine, aquaduce, cișmele, arbori fructifere, ca cireșul, prunul și nucul, remase ca o amintire printre pădurile cele mai nefrequentate.

O mulțime de dămburi (Tumulus) se găsescū în Dobrogea și parū a face parte din cele aflate în Basarabia și care se prelungescū pînă dincolo de Rumeția Orientală; unele din aceste dămburi sunt mormănți heroilor iar altele serveau ca după vîrfurile lorū să comunice semnalele de rebel și de pađă.

Dobrogea sud Guvernul Ottoman forma un singur Județu sub denumirea de Sandjacul, Livalicul său Mutessarifficul Tulcei și făcea parte din Provincia (Vilayetul) Dunărei care coprindea totă Bulgaria și Dobrogea.

Ea era administrată de un Mutessarif cu reșidența în orașul Tulcea ș'avea o întindere în lungime de la Gurele Dunărei pînă la Cernavoda inclusiv și în lățime pe malul mării de la Vêlcov pînă dincolo de Constanța; Ea era împărțită în șapte Cazale sau Caimacamlicuri (arondismente): Tulcea, Sulina, Kustendje, Macin, Hârsova, Babadagh și Medjidie; și în patru Mudirlicuri (Poliții) Chilia, Isăcea, Mahmudie și Cernavoda.

Ori ce aglomerație de case forma o comună care se administra de Ciorbagii (Jurați), aleși de consătenii lor, sub preșidenția unui Muhtar (Primar) numit de Guvern; Mudiri celor patru târgulețe numite mai sus administrau comuna împreună cu un consiliu ales de locuitori; iar Justiția se împărțea de un Naib (Judecător de Pace) numit de Guvern, assistat de un Consiliu asemenea ales de locuitori comunei,

Arondismentele erau cărmuite de un Caimacam, numit de Guvern, cu concursul unui Consiliu ales de delegați Comunelor sub titlu de Medjilissi-Idarei-Căza; iar Justiția era presidat de un Cadiu numit de Guvern având de consilieri trei notabili aleși tot de acei delegați sub deumirea de Medjilissi-Daavi, și judecau în prima Instanță.

Un Consiliu Județean, Meejlissi-Idarei-Liva, ales de delegați arondismentelor administra Județul îm-

preună cu Mutessariful numit de Guvern; și un Consiliu Judiciar, Temizi-Hukuk, asemenea alesu de aceea delegați administra Justiția, sub Președinție unui Hakim (Judecător) numit de Guvern, atât în materii de Apel (Istinaf) contra Decisiunelor pronunțate de Tribunalele de Arondismente cât și ca Tribunal de Prima Instanță al Județului.

Mutessariful, Caimacamul, Mudirul și Muhtarul precum și Naibul, Cadiul și Hakimul erau de drept Președinți Consiliilor care se aflau sub ressortul lor. Capii tutoră religiunilor erau de drept membru în toate consiliile, fie Administrative, fie Judeciare: În materii pur religioase ei judecau pe toți credincioși lor fără amestecul Guvernului civil, care era numai dator a-i acorda tot concursul cerut fără nici un control din partea lui.

Affacerile comerciale erau lăssate sub Juridicțiunea unui Tribunal de comerț cu reșidența în Tulcea.

Astăzi Dobrogea întinsă pe de o parte pînă la țăldurile fostei cetate Silistra, iar pe de altă parte pînă dincolo de Mangalia, este împărțită în două Județe Tulcea și Constanța, administrate fie care de câte un Prefect în puterea unei Legi Organice special pentru Dobrogea, și cu concursul unui Consiliu Județan alesu de delegați comunelor întregului Județ.

Județul Tulcea este împărțit în patru arondismenten-

te și două Poliții; Arondismentul Tulcea cu 41,400 suflete; Macin cu 21,900 suflete, în care se coprinde și Poliția Isaccea; Babadagh cu 30,200 suflete și Sulina cu 8,400 suflete, în care se coprinde și Poliția Chilia-Veche.

Județul Tulcea are peste tot 7 comune urbane și 58 rurale cu 61 cătune.

Județul Constanța are 7 comune urbane și 73 rurale cu 103 cătune; el este împărțit în cinci arondismente: Constanța cu o populațiune de 11,839 suflete; Mangalia 12,433; Hârsova 8,825; Medjedie 11,503 și Silistra-Nouă 20,312.

Fie care arondisment este sub jurisdicțiunea unui Administrator și fie care comună a unui Primar, cu un consiliu comunal.

La reșidențele de Arondisment sunt stabilite și câte un Tribunal de Ocol, compus de un Judecător, un Supleant ș'un Substituit de Procuror; Aceste Tribunale facă serviciu Judecătoriilor de Pace și a Tribunalelor de prima Instanță.

Un Tribunal de Apel există pentru toată Dobrogea cu reșidența în Tulcea.

Comunele urbane în Județul Tulcea sunt:
Tulcea actuală, clădit de vr'o 50—60 ani la Sud-

Est de cea veche, este capitala Județului cu acest nume, reșidența autorităților superioare Administrativă și Judiciară al Județului și Militară al Dobrogei, scaunul episcopiei episcopatului Grec, ș'a Proto-Ereului Român. Are o populațiune de 25,000 suflete și este situată în amfiteatru pe cóstele dealurilor dupe malul drept al Dunărei care îi dă un aspect din cele mai frumoșe și pitorescă.

Tulcea ca port comercial este puțin important, iar ca port militar ea este admirabil situată și unică pe tote Dunărea. Portul militar de astăzi prin situațiunea lui oferă adăpostul cel mai sigur pentru ținerea bastimentelor, și dacă el se va lărgi prin unirea lui cu lacul Zăgran de care este despărțit de un spaciu ca la 200 metre, s'ar putea stabili un basin mare și comod pentru curățirea bastimentelor și un arsenal de construcție și reparație navală din cele mai importante ș'a căroră lipsă este foarte mult simțită de navigațiunea fluvială.

Cheul de peatră dupe malul Dunării, Palatul Administrativ, cele trei casarme și două spitale, șapte biserici al diferitelor confesiuni, precum și cele două moschee, sunt clădirile principale din Tulcea.

La marginea Est al orașului se pôte menționa promontoriul Hora-Tepessi (Dămbu Horei) unde Majestatea Sa Regele CAROL I a pus fundamentul unui monu-

ment comemoratif pentru a doua încălicarea Românilor în Dobrogea.

Beștepe (cinci dămburi) nu departe de Tulcea este aparentă ie o distanță de 120 kilometre despre mare; legenda locală spune că valurile mării-negre scâldaū odată poalele acestor dealuri.

Orașul Babădagh, care nu de mult număra o populațiune de mai bine de 10,000 suflete și era centrul unui comerțu foarte important, astăzi n'are decât 3,200 suflete. Grădinele acestui orașu sunt din cele mai frumoșe, clima și apa ei sunt foarte salubre. Posițiunea ei centrală și strategica i'i promite un viitoru frumos.

Macin are o populațiune de 4,500 suflete; este situată pe malul drept al canalului Dunărei cu acest nume și se presupune a fi vechiul Axiopolis.

Sulina orașu reclădit din nouă pe un terren artificial produs din umpluturile bălți cu savura adusă de bastimente, a fost destrus totalmente la 1854 Iulie 18 de Vice-Amiralul Engles Parker în urma asasinării fiului său de către voluntari grecii înrolați în armata Russă.

Acest orașel precum și insula Șerpiloru au urmat în tot-d'auna sôrta Deltei Dunării; Smulsă de la Turci la 1812 odată cu hrăpirea Bassarabiei, Ruși a stăpănit'o pînă la 1854, când Austriaci a ocupat'o mi-

litărește; la încheierea Tratatului de Pace de la Paris în locū de a preda Sulina și Delta României conform stipulațiunilor aceluī tratat ele aū trecut sub dominațiunea Imperiului Ottoman în urma unorū învoeli diplomatice. Assiedată de Ruși timp de optū luni și bombardată trei zile continuă la Octomvrie 1877 Sulina a fost predată Rușilor în basa stipulațiunilor tratatului de la Sau-Stefano, și la 26 Noemvrie același an aū remis'o Românilorū conform prescripțiunei tratatului de Berlin.

Acest orașel datoreasă existența lui numai pozițiunei sale domnitórá la gura brațului navigabil al Dunării; portul lui este singurul în Maré-Négră, dupe Bosfor, adăpost sigur pentru bastimente în ori ce timpū și el este frecventat anualmente de mai mult de 6,000 bastimente de Mare și de fluviu.

Populațiunea stabilă Sulinei este de 3,400 suflete iar cu acea flotantă se póte calcula pînă la 6,000. Aci este reșidența Autorităților administrative și Judiciare al Arondismentului cu acest nume, a diferitelorū ramure de administrațiune al Comisiunei Europeană a Dunărei; posedă patru biserici, două djamii, un spital, mai multe ateliere de fererie și reparația bastimentelorū, și clădiri mărețe care ar face onóre unui orașū mare.

Sulina mai este și reșidența a șapte Consuli pute-

rilor streine și a Agenților comerciale al mai multor Casse mari de Comerț din Braila și Galați.

Orașul Isaccea (Oblușița) altă dată capitala Dobrogei și astăzi orașei cu o populațiune de 2,400 suflete este renumită pentru mierea, ceara, vinurile și tutunul ce produce vecinătățile lui.

Chilia-Veche cu 1,800 suflete și Mahmudie cu 1,400 suflete de locuitori sunt două orașele care n'au altă importanță și resurse decât pozițiunea lor după malul Dunării și ca centru a vr'o câteva sate.

În Județul Tulcea se mai poate menționa și Comuna rurala St. George așezată pe malul stâng de la gura brațului Dunării cu acest nume, ca foarte importantă prin comerțul său de esport de pește și icre, populațiunea stabilă a acestei comune se urcă la 800 suflete.

Portița, canalul prin care lacul Rașim și brațul Dunării Dunavețu comunică cu Marea, este foarte importantă prin comerțul său de pește și icre de chefal precum și de cereale esportate prin mici bastimente care se introduc în Rașim prin acest canal. În vecinătatea acestui loc se produce ș'o mare cantitate de sare de mare. Portița ca posesiune Română va avea odată un viitor strelucit de ore ce posedă tot elementele naturale și lesnicioase pentru a deveni un port vast și sigur care ar rivalisa și întrece pe toate

celle lalte porturi dupe Maré-Négră, și o stațiune de antreposit al comerciului nostru de esport; pentru acésta nu este necesar decât a lărgi canalul prin dragarea pământului de la mal menținând intrarea liberă și adîncă prin două diguri paralele, și legarea Rađimului prin o rețea de drum de fer cu celle lalte artere din țerră.

Comunele urbane din Județul Constanța sunt:

Constanța aședată pe platoul dupe malul Mării-Négre datoreasă esistența ei Căi-ferate care o leagă cu Dunărea; eșită de sub ruinele ei pe la 1852 acest orașu a devenit unul din celle mai furmóse din Dobrogea în puțini timpü, dar desvoltarea lui a fost împedicatü din cauza lipsei de apă potabilă și necomoditatea portului seü, espusü la venturile Est, Sud-Est și Sud, care'l facü de multe ori inabordabil; sursele de la Anadol-koï arü putea lesne îndestula orașul cu apă de óre ce esistă deja un aquaduc cu un reservoar stabilit de Guvernul Ottoman și care a alimentat orașul în timp de vr'o 4—5 dille.

Constanța este capitala Prefecturei cu acest nume ș'are o populațiune de 5,454 suflete, ea a devenit o stațiune balneară frequentată de mulți visitatori, pentru care s'a și redicat o clădire măreață spre a înmulți confortul lorü. Bulevardul ei dupe malul Mării este fără contra đicere pozițiunea cea mai furmósă ș'are

o privilegă din cele mai plăcute pe nemărginita Marea.

Medjedie stațiune căi ferate între Constanța și Cernavoda este foarte importantă pentru Iarmarocul ei anual de la 15 Octomvrie care durează 15 zile și unde se adună Comersanți din toate regiunile Orientului European.

Mangalia port de Mare, Hârsova, Kusgun, Ostrov (Silistra-nouă) și Cernavoda pe malul Dunării sunt orașele fără mare însemnătate, numai cel din urmă are importanță lui ca Cap al Căi-ferate de la Dunăre la Mare.

TULCEA 1882 MARTIE.

— 41 —

LEGE

Pentru organizarea Dobrogei

Promulgată la 7 Martie 1880

PUBLICAT ÎN MONITORUL OFICIAL No. 57.

CAP. I

Despre teritoriul Dobrogei

Art. 1. Dobrogea, anexată României prin tratatul de la Berlin, precum și Delta Dunărei și insula Șerpilor, se împarte, de o cam dată, în două județe.

Art. 2. Aceste județe se sub-împart în ocóle, și ocólele în comune urbane și rurale.

CAP. II.

Despre drepturile Dobrogenilor.

Art. 3. Toți locuitorii din Dobrogea cari, în ziua de 11 Aprilie 1877, erau cetățeni otomanî, devin și sunt cetățeni români.

Art. 4. O lege specială va determina condițiunile cu cari ei vor putea esercita drepturile lor politice și cumpăra imobile rurale în România propriu Țisă. O altă lege va statua despre representațiunea locuitorilor Dobrogei în Parlamentul român.

Art. 5. Locuitorii din Dobrogea, deveniți cetățeni români, sunt egali înaintea legii, se bucură de toate drepturile cetățenesci și pot fi numiți în funcțiunile publice, fără osebire de origină și de religione.

Art. 6. Locuitorii din Dobrogea, până la promulgarea legilor prevădute la art. 4 de mai sus, se bucură de pe acum de drepturile cetățenesci cuprinse în art. 5, 23, 25, 28 din Constituțiunea României. ¹⁾ Guvernul însă, prin decret domnesc, dat în urma încheierei consiliului de miniștri, poate opri întrunirile periculoase ordinei publice.

Art. 7. Instituțiunile reprezentative, județene și comunale, se introduc în Dobrogea, după exemplul celor din Romania, cu singurile deosebiri prevădute prin această lege.

Art. 8. Locuitorii din Dobrogea nu pot fi urmăriți sau arestați de cât în casurile prevădute de lege.

Ei nu pot fi sustrași de la judecătoria ce le dă legea.

Art. 9. Toți străinii aflatari pe teritoriul Dobrogei se bucură de protecțiunea dată de lege persoanelor și averii

1) Art. 5. Români se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea preseii și de libertatea întrunirilor.

Art. 23. Învățământul este liber.

Libertatea învățământului este garantată, întru cât esercițiul ei nu ar atinge bunele moravuri sau ordinea publică.

Represiunea delictelor este regulată numai prin lege.

Se vor înființa treptat scóle primare în toate comunele României.

Învățătura în scólele Statului se dă fără plată.

Învățătura primară va fi obligătoare pentru tinerii români, pretutindinea unde se va afla instituite scóle primare.

O lege specială va regula tot ce privesce învățământul public.

Art. 25. Secretul scrisorilor și al depeșelor telegrafice este neviolabil.

O lege va determina responsabilitatea agenților guvernului pentru violarea secretului scrisorilor și depeșelor încredințate poștei și telegrafului.

Art. 28. Fie-care are dreptul de a se adresa la autoritățile publice prin petițiuni sub-scrise de către una sau mai multe persoane, nepuțând însă petiționa de cât în numele sub-scrișilor.

Numai autoritățile constituite au drept de a adresa petițiuni în numele colectiv.

lor. Guvernul însă poate lua în contra străinilor tulburători măsurile cerute în interesul ordinei publice.

Străinii nu vor putea să 'și așeze domiciliul în Dobrogea fără autorizarea administrațiunei,

Art. 10. În Dobrogea nu se pot aplica alte pedepse decât cele prevădute de legile României.

Art. 11. Până la regularea definitivă a proprietății și posesiunii imobiliare în Dobrogea, această proprietate și posesiune se dobândește, să conservă, se transmite și se perde conform legilor Otomane în vigoare până la 11 Aprilie 1877.

Guvernul Român are toate drepturile și atribuțiunile pe cari le avea guvernul otoman în această materie. Un regulament de administrațiune publică va determina aceste atribuțiuni și drepturi.

Art. 12. În Dobrogea, dijma în natură rămâne desființată și înlocuită printr'o dare bănească, care se va hotărî printr'o lege specială,

Art. 13. Numai locuitorii aflați în Dobrogea în ziua de 11 Aprilie 1877 și îndrituiți de legile otomane, Români și acei îndrituiți prin art. 7 din Constituțiunea României, 1) pot cumpăra imobile rurale în Dobrogea.

Acastă stipulațiune nu împedică legea ce se va face în

1). Art. 7.*) Diferința de credințe religioase și confesiuni nu constituie în România o pedică spre a dobândi drepturile civile și politice și a le exercita.

§ 1. Străinul, fărăosebica de religiuine, supus sau ne supus unei protecțiuni străine, poate dobândi împământenirea cu condițiunile următoare:

a). Va adresa guvernului cererea de naturalisare, în care va arăta capitalul ce posedă, profesiunea sa și meseria ce exercită și voința de ași stabili domiciliul în România.

b). Va locui în urma acestei cereri, de ce ani în țară și va dovedi prin faptele sale, că este folositor ei.

privința stabilirei de colonii agricole pe domeniile Statului din Dobrogea.

Art. 14. Legile de espropriere, pentru cauză de utilitate publică, sunt aplicabile și în Dobrogea.

Art. 15. Libertatea conștiinței este absolută. Libertatea tuturilor cultelor este garantată, întru cât însă celebrarea lor nu aduce o atingere ordinii publice sau bunelor moravuri.

Art. 16. Religiuina ortodoxă a Răsăritului este religiuina domnitore și în Dobrogea. Aceste județe fac parte din eparchia Dunărei-de-Jos.

Protoiereii județelor și clerul ortodox al catedralelor din Tulcea și Constanța sunt salariați de către Stat.

Clerul de la cele-alte biserici ortodoxe este plătit de către comune și comunități după un regulament de administrațiune publică, ce se va promulga prin decret domnesc.

Art. 17. Personalul și întreținerea principălelor moschee

§ II. Pot fi scutiți de stagiū :

a). Acei care vor fi adus în țeră industrii, invențiuni utile sau talente distinse sau cari vor fi fundat aci stabilimente mari de comerciū sau de industrie.

b). Acei cari, fiind născuți și crescuți în Romania, din părinți stabiliți în țeră, nu s'aū bucurat nici unii nici alții vre-o-dată de vre-o-protecțiune străină.

e). Acei cari au servit sub drapel în timpul resbelului pentru independență și cari vor putea fi naturalisați în mod colectiv, după propunerea guvernului, printr'o singură lege și fără alte formalități.

§ III. Naturalizarea nu se pôte acorda de cât prin lege și în mod individual.

§ IV. O lege specială va determina modul prin care străiniū vor putea stabili domiciliul lor pe teritoriul României.

§ V. Numai Româniū sau naturalisați român pot dobândi imobile rurale în România.

Drepturile până acum câștigate sunt respectate.

Convențiunile internaționale astă-zi esistente rămân în vigore cu toate clausele și termenul coprinse într'ânsele.

musulmane din Tulcea, Constanța, Babadag, Măcin, Medjidie, Hârșova, Isaccea, Sulina și Mangalia vor fi plătite de către Stat, după un regulament de administrațiune publică, promulgat prin decret domnesc.

Art. 18. Clerul celor-alte confesiuni și bisericile și templele lor se vor întreține de comunitățile coreligionare.

Nimenea nu va fi îndatorat a contribui la întreținerea unui cult la care nu aparține.

Art. 19. Instrucțiunea în școlile plătite de Stat sau de comune este gratuită.

Art. 20. Invățământul este liber, întru cât însă esercițiul său nu ar atinge bunele moravuri, ordinea publică și sănătatea copiilor.

Se vor înființa treptat școle primare în toate comunele Dobrogei.

Este liber deosebitelor comunități și particularilor de a deschide școli, sub controlul ministerului instrucțiunii publice, cu condițiunea ca în fie-care din acestea, pe lângă limba aleasă de fondatori sau directori, învățământul limbii române se fie obligatoriu.

Un regulament de administrațiune publică va regula tot ce privește învățământul public și privat în Dobrogea.

Art. 21. Se va înființa în orașul Babadag un seminar musulman, cu menire de a forma capi moscheelor și de a preda principiile legislațiunii religioase musulmane. Acestă școlă se va întreține de Stat.

Art. 22. Actele Statului civil sunt de atribuțiunea autorităților civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să precădă în tot-d'una benedictiunea religioasă, care pentru căsătorii va fi obligatorie.

Un regulament de administrațiune publică va regula însă excepțiunile și modificațiunile ce se pot introduce la acest principiu în privința musulmanilor și a lipovenilor.

Art. 23. Fie-care locuitor din Dobrogea are dreptul de a se adresa la autoritățile publice prin petițiuni sub-scrise de către una sau mai multe persoane, neputând însă petiona de cât în numele lor propriu.

Sub-scriitorii însă de petițiuni coprindeând injurii în contra Statului român sau a autorităților publice sunt pasibil pentru acésta de penalitățile prevădute de legi.

Art. 24. Nici un locuitor din Dobrogea, devenit cetățen român, nu pôte, fără autorizarea guvernului, intra în serviciul unui Stat străin, fără ca însuși prin acésta să'și-pérdă drepturile cetățenesci.

Acelor locuitori din Dobrogea cari, la promulgarea legi de facia, ar fi ocupând funcțiuni publice într'un Stat străin, li se acordă un termen de un an, spre a cere de la guvernul român autorizarea de a funcționa; la cas de a nu dobândi autorizarea se vor considera ca străin, și fără prejudiciul pedepselor prevădute în condica penală în contra cetățenilor Români din Dobrogea cari ar purta armele în contra României.

CAP. III.

Despre administrațiunea Dobrogei

Art. 25. Dobrogea este împărțită în două județe: Tulcea și Constanța.

Județul Tulcea se compune din patru ocóle și anume: Tulcea, Măcin, Babadag și Sulina cu insula Șerpilor.

Județul Constanța are cinci ocóle și anume; Constanța, Mangalia, Hârșova, Medjidie Silistra-Nouă.

Art. 26. Fie care județ se administră de un Prefect, care are aceleași atribuțiuni ca cei din România, propriu și.

Fie-care ocol are în capul său un administrator.

Fie-care comună urbană sau rurală are în capul ei câte un primar asistat de un consiliu comunal.

Art. 27. Prefectul și administratorii se numesc de Domn, după propunerea ministrului de interne.

Prefectul se află sub ordinile nemijlocite ale ministrului de interne; el este și reprezentantul celor-alți miniștri și eșcută ordinele lor.

Art. 28. Prefectul supraveghează mersul tuturilor serviciilor publice din județul său, afară de tribunalele judecătorești și de armata. El îngrijesc de drepturile, datorii și interesele tuturilor locuitorilor din județ, urmăresc și face a se urmări abuzurile și călcările de legi, și ia toate măsurile pentru menținerea ordinei publice.

Art. 29. El are puterea de a face regulamente esplicative, cărora toți agenții administrativi, județeni și comunali dătoresc supunere.

El dă ordonanțe în materie de ordine publică.

Art. 30. Prefectul, în marginea legilor, are la dispozițiunea sa puterea publică.

Cererea ce el face pentru menținerea ordinei publice va fi imediat satisfăcută de comandantul trupelor aflate în județul său.

Art. 31. Prefectul este reprezentantul guvernului pe lângă consiliul județian; și, în privința acestuia și a consi-

lielor comunale, are acelea-și drepturi cari legea le dă prefectilor din România propriu zisă.

Art. 32. Administratorii aș, în ocólele lor, aceiași competență, același atribuțiuni și același îndatoriri pe cari le aș sub-prefecți din restul țerei.

Ei se află sub ordinele directe ale prefectului, și aș, în ocólele lor, delegațiunea puterilor acestuia și în limitele legii.

Art. 33. Primarii comunelor urbane și rurale, aflate în circumscripțiunea lor, afară de primarii orașelor de reședință a prefecturilor, se află sub ordinele administratorilor.

Acestia pot suspenda pe primari, însă această măsură trebuie confirmată de prefect.

Art. 34. Atribuțiunile și îndatoririle funcționarilor poliției sunt acelea-și ca în România.

Art. 35. Urmărirea prefectului înaintea justiției pentru infracțiuni comise în exercițiul funcțiunei nu se poate face de cât cu încuviințarea prealabilă a consiliului de miniștri.

Administratorii, polițaii și primarii comunelor urbane pentru asemenea infracțiuni nu pot fi urmăriți de cât după prealabila autorisațiune a ministrului de interne.

Pentru infracțiunile comise afară din exercițiul funcțiunei, funcționarii de ori-ce rang se vor urmări după dreptul comun.

CAP. IV.

Despre instituțiunile județene și comunale.

Art. 36. În fiecare județ se înființază câte un consiliu județian, înđestrat cu acelea-și atribuțiuni ca în România.

Când nu se hotărăse alt-fel prin legea de faciă, legile generale ale țerei sunt aplicabile și în acésta privință în Dobrogea.

Art 37 Consiliul general se compune din 12 membri, dintre cari guvernul are dreptul a numi pe președinte, pentru fie-care sesiune anuală.

Art. 38. Membrii consiliului județian se aleg de către delegații consiliilor comnale din județ, două din partea fie-căre comune rurale, și trei din partea fie-cărei comune urbane.

Pe lângă acești delegați, sunt de drept alegători ai consiliului județian cei mai mari contribuabili din comune și anume: câtă unul din partea fie-cărei comune rurale, și două din partea fie-cărei comune urbane.

Art. 39. Acești delegați din fie-care ocol se intrunesc la reședința de ocol la ziua fixată de guvern, și aleg câte două membri ai consiliului județian.

Art. 40. Pentru județul Tulcea, prefectul, pe o listă de 12 persoane, cetățeni român, recomandați de către consiliul comunal, numesce patru membri în consiliul județian.

Acești patru, cu cei opt membri aleși de delegații comunelor' compun complectul consiliului județian.

Pentru județul Constanța, prefectul alege, din lista de 12 persoane recomandate de consiliul comunei de Constanța, două membri cari, cu cei-alți deuce aleși de delegații comunelor, compun complectul consiliului județian de Constanța.

Art. 41. Veniturile consiliilor județiene sunt același cari le aũ și consiliile județiene din România.

Dacă acestea nu sunt îndestulătoare pentru acoperirea cheltuelilor, consiliul județian póte creea și alte venituri, cari, spre a fi adunate, aũ a fi aprobate de guvern în cei

ânteiū trei ani după înființarea consiliilor județiene în Dobrogea, iar după împlinirea acestora, acestea vor trebui a fi aprobate de puterea legislativă.

Art. 42. Consiliile județiene nu sunt competente a se ocupa de cât de cestiunile privitoare la județul lor respectiv. La finele fie-cărei sesiuni ordinare, consiliile județiene aū însă dreptul a adresa Domnului, prin o deputațiune, espunerea tutulor trebuințelor, îmbunătățirilor și plângerilor județului lor.

Acéstă facultate se dă consiliilor județiene din Dobrogea până la regularea representațiunei ei în sînul Parlamentului Român.

Art. 43. Nici o încheere a consiului județian nu se pòte pune în lucrare până la aprobarea ce 'i se va da de cătră prefect.

Art. 44. Atribuțiunile și funcțiunile comitetului permanent se vor îndeplini de prefectul județului.

Art. 45. Legile și regulamentele comunale ale României sunt aplicabile și pentru Dobrogea, afară de modificările coprinse în legea organica actuală.

Art. 46. Sunt comune urbane:

TULCEA,

CONSTANȚA,

BABADAG,

SULINA,

MACIN

HÊRSOVA,

MEDGIDIE,

CERNAVODA,

MANGALIA,

KILIA—VECHE,
OSTROV (Silistra-Nouă),
MAHMUDIE,
KUSGUN și ISACCEA.

Art. 47. Fie-care comună, fie urbană, fie rurală, se administrează de un consiliu comunal, din sînul căruia, la comunele urbane ministrul de interne, iar la comunele rurale prefectul, numește un primar revocabil.

Art. 48. Numărul consilierilor comunali în comunele Tulcea și Constanța este de nouă, din care trei se numesc de prefect dintre notabili, iar în cele-alte comune urbane și rurale de șapte, din care două se numesc de prefect.

Art. 49. O aglomerațiune de locuitori nu poate constitui o comună, pînă nu va avea cel puțin 100 familii.

Satele cu mai puține familii se vor alipi altora, spre a forma un număr de cel puțin 100 familii și ast-fel a constitui o comună.

Când locuitorii unui sat mai mic de 100 familii vor declara că pot susține sarcinile comunale, acest sat se poate declara de comună.

Art. 50. Sunt alegători și eligibili în comunele urbane toți locuitorii, cetățeni ai țerei, cari platesc anual o dare directă către Stat, fie fonciară, fie ca patentă. fie pentru poduri și șosele, de cel puțin 30 lei.

Art. 51. Sunt alegători și eligibili în comunele rurale, locuitorii din comune, cetățeni ai țerei, cari plătesc către Stat o dare anuală de 18 lei noi.

Art. 52. În comunele urbane, alegerea consiliului este presidată de cătră un delegat al prefectului, asistat de

alte patru persoane desemnate de alegătorii dintre dînşii, prezenţi la 10 ore dimineţã.

În oraşele Constanţa şi Tulcea, colegiul electoral se va presida de preşedintele tribunalului său de un membru, în cas de împedicare.

În comunele rurale, alegerea este presidată de cel mai bătrân dintre alegători, asistat de doi membri, aleşi de alegătorii prezenţi.

Alegătorii votază prin buletin secret.

Notarul constată rezultatul alegerii printr'un proces-verbal investit cu subscrierea sa şi sigiliul biroului şi alegătorilor prezenţi.

Art. 53. Prefectul, dacã găsesce conform intereselor locale, poate, în comunele cu populaţiunea mixtă, a fixa numărul consilierilor ce fie-cãre confesiune sa şi aglomeraţiune de origină deosebită, are a alege.

Art. 54. Veniturile comunelor sunt aceleaşi ce sunt stabilite prin legile României.

În comunele mahomedane, unde, din cauza lipsei stabilimentelor de spirituoase, nu se pot percepe taxe îndestulătoare, consiliul comunal, cu aprobarea consiliului judeţian şi cu sancţiunea domnăscă, poate creea alte venituri analoge.

Trei ani după instituirea consiliilor judeţiene, sporirile peste dările atunci în fiinţă, vor trebui să fie aprobate de Puterea Legiuitoare.

Art. 55. Budgetele comunelor urbane şi rurale sunt supuse aprobării prefectului.

Art. 56. Budgetele comunelor urbane nu pot fi esecutorii, fără aprobarea ministrului de interne.

CAP. V.

Despre puterea judecătorească.

Art. 57. Tribunalele judecătorești și legile civile și criminale din România se introduc în Dobrogea, cu singurile modificări prevădute prin legea de față și prin decretele domnesci date în puterea acestei legi în vederea împrejurărilor locale și numai în cea ce privesce aplicarea art. 61 de mai jos.

Art. 58. Se înființază câte o judecătorie de ocol în fiecare din circumscripțiile administrative ale Dobrogei.

Art. 59. În orașele Tulcea și Constanța, se înființază câte un Tribunal de prima instanță.

Art. 60. În orașul Constanța, se înființază o curte de apel.

O lege specială va determina organizarea și atribuțiile acestei curți; până atunci se va menține starea lucrurilor de astăzi.

Art. 61. Se instituie tribunale speciale musulmane pentru procesele mahomedanilor în materie de căsătorie și de succesiune, cari, în această materie, vor judeca conform legilor și usurilor mahomedane.

Art. 62. Instituirea juriului este de o dată suspendată în Dobrogea. Procesele criminale și pentru delictele politice și de presă se vor judeca de tribunalele ordinare.

Art. 63. Comisiuni și tribunale extraordinare, afară de cele prevădute în această lege, nu se pot introduce în Dobrogea de cât în cazul declarării stărei de asediū.

CAP. VI.

Despre finance.

Art. 64. Impozitele și legile financiare din România se introduc și în Dobrogea.

Art. 65. Aplicarea treptată a legilor de imposit se va face prin decrete domnesci de către guvern, căruia se lasă facultatea de a aprecia momentul oportun întru acésta.

Art. 66. Art. 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116 și 117 din Constituțiunea României¹⁾ au putere și în Dobrogea.

CAP. VII.

Despre puterea armată

Art. 67. În timp de zece ani de la promulgarea acestei legi, în Dobrogea nu se va face recrutațiune pentru armata de linie. Acésta dispozițiune nu împedică înrolările voluntare.

1). Art. 109. Nici un imposit al Statului nu se pôte stabili și percepe de cât numai în puterea unei legi.

Art. 110. Nici o sarcină, nici un imposit județian, nu se pôte așeza de cât cu învoirea consiliului județian.

Nici o sarcină, nici un imposit comunal nu se pôte pune de cât cu consimțimântul consiliului comunal.

Impositurile votate de consiliile județene și comunale trebuie să primescă confirmațiunea puterii legiuitoare și întărirea Domnului.

Art. 111. Nu se pot statornici privilegii în materie de imposit.

Nici o excepțiune sau mlesorare de imposit nu se pôte statornici de cât printr'o lege.

Art. 112. Nici un fond pentru pensii sau gratificații în sarcina tesaurului public nu se pot acorda de cât în virtutea unei legi.

Art. 113. În fie-care an Adunarea deputaților încheiă socotelile și votéză budgetul.

Tôte veniturile sau cheltuelile Statului trebuie trecute în budget și în socoteli.

Budgetul se va presinta, tot-d'a-una cu un an înainte de punerea lui în aplicare, Adunării deputaților, și nu va fi definitiv de cât după ce se va vota de dēnsa și sancționa de Domn.

Dacă budgetul nu se votéză în timp util, puterea escutivă va îndestula serviciile publice după budgetul anului precedent, fără a putea merge cu acel budget mai mult de un an peste anul care a fost votat.

Art. 114. Regularea definitivă a socotelilor trebuie să fie presintată Adunării cel mai târziu în termen de doi ani de la încheierea fie-cărui esercițiū.

Art. 115. Legile de finance se publică în Monitorul oficial, ca și celelalte legi și regulamente de administrațiune publică.

Art. 116. Pentru totă Romania este o singură curte de compturi.

Art. 117. Diferitele fonduri provenite până acum din case speciale și de cari guvernul dispune sub diferite titluri, trebuie să fie coprinse în budgetul general al serviciului Statului.

În acest period de ȑece ani, locuitorii din Dobrogea vor forma numai uu corp de oștire teritorială (călărași și dorobanși), destinată pentru serviciul din lăuntru al acestei părți a României.

În timpurile normale, locuitorii ce vor face parte din aceste trupe, nu vor putea fi întrebuințați în serviciu de cât o săptămână pe lună, și în care timp ei vor fi plătiți și hrăniți după legea privitoare la armata teritorială.

Acastă oștire nu va putea fi întrebuințată afară din Dobrogea de cât în timp de resbel.

Art. 68. Locuitorii din Dobrogea de religiuue musulmană vor forma campanii și escadrone separate. În uniformarea lor, care se va plăti de Stat, se va păstra fesul și turbanul.

Locuitorii țermurași ai Dunărei și Mării-Negre vor fi chemați de preferință la serviciul flotilei destinat a înlesni comunicațiunea trebuințelor administrative și militare din Dobrogea.

Principiul serviciului separat al locuitorilor musulmani va fi manținut și la flotilă.

CAP. VIII.

Dispozițiuni gennerale

Art. 69. Colorile Dobrogei sunt colorile României.

Art. 70. Marca Dobrogei în general și a județului Tulcea în deosebit este un scut purtând doi delfini cu trupul rădicat.

Marca județului Constanța este scutul purtând o galeră romană.

Art. 71. Nici un jurământ nu se pôte impune cui-va de cât conform religiuenei sale.

Art. 72. Nici o lege, nici un regulament de administra-

țiune generală, județiană sau comunală nu p^ote fi îndatorătoare de cât după ce se publică în chipul hotărât de lege.

CAP. IX.

Dispozițiuni transitorii.

Art. 73. Un termen de trei ani din ziua de 23 Octombrie 1878, se acordă locuitorilor rurali cari, în timpul resbelului, au emigrat din Dobrogea, spre a reveni la căminele lor.

Acei ce nu se vor folosi de acest termen perd ori-ce drept asupra posesiunii pământurilor rurale ce au avut înaintea resbelului.

Art. 74. Instrăinările făcute în contra dispozițiunilor art. 11 și 73 din prezenta lege sunt și rămân nule și fără efect.

Art. 75. O lege specială va organiza serviciul scriitorilor (notarilor) de prin comunele rurale, până ce aceste comune rurale vor avea îndestule mijloce materiale și intelectuale spre a putea însuși ele organiza și retribui acest serviciu în mod îndestulător.

Art. 76. O lege va organiza serviciu moscheelor și învățământul religios al populațiunei musulmane.

Art. 77. Oștirea teritorială nu se va institui în Dobrogea de cât după promulgarea legii pentru regularea proprietăței rurale.

Art. 78. Legea pentru introducerea impositului fonciar și a dărei pentru poduri și șosele se va aplica de la 1 Ianuarie 1881. Pentru anul 1880, în locul acestor impozite, se va percepe darea pe vite, după un regulament ce se va decreta de ministerul de finance.

Art. 79. În cel mai scurt timp, se va face o lege privitoare la desecarea mlastinelor și la plantațiuni de păduri.

Art. 80. Din ziua punerii în vigore a legii de față, sunt abrogate toate decretele, regulamentele sau alte acte contrarii cu cele aședate de ea.

LEGE

Pentru Regularea proprietății imobiliare în DOBROGEA.

Promulgată la 31 Martie 1882.

PUBLICATA ÎN MONITORUL OFICIAL No. 3.

SECȚIUNEA I.

Dispozițiuni generale.

- Art: 1. De la promulgarea legii de faciă proprietatea din Dobrogea de veri ce natură se dobândesce, se conservă, se transmite și se perde conform legilor în vigoare în România de dincóce de Dunăre și a dispozițiilor speciale prevădute în legea de faciă.
- Art: 2. Numai Românii pot dobândi, proprietatea imobiliară rurală, Românii de origină cari, conform art. 9 din Constituțiune, pot dobândi recunoșcerea fară, stagiu și prin un simplu vot al Adunărilor aū același drept.
- Cultivatorii stabiliți în Dobrogea la promulgarea legii de faciă, sunt considerați că Români și se bucură de același drept.
- Art: 3. Drepturile de proprietate absolută (mulk), și acele de posesiune imobiliară rurală (mirie), dobândite conform legilor esistente în Dobrogea, până la promulgarea legii de faciă sunt și rămân respectate.

Art: 4. Toate titlurile, fie constituite prin acte emanate de la autoritățile Otomane înainte de anexarea Dobrogei, fie prin acte de posesiune care se vor găsi până la promulgarea acestei legi, verificate și admise de Comisiunea întocmită prin regulamentul decretat și publicat în 2 Iunie 1880, asigură celor cari le-au dreptul de posesiune.

In schimbul actelor vechi se vor libera titluri noi fără nici o taxă de timbru și înregistrare.

Art: 5. Posesiunea nu se poate întinde de cât asupra cantității de pământ cuprinsă în tapu său actul de posesiune verificat și admis în condițiunile legii de față.

Art: 6. Acei cari pretindând un drept de posesiune, dobândit înaintea anexării Dobrogei, și a le căror titluri au fost respinse de comisiunea de verificare, pot ataca decisiunea comisiunii înaintea tribunalului de apel în termen de o lună de la notificarea decisiunii de respingere. Notificarea se va face prin administrația locală în comuna în care posesorul, al cărui titlu a fost respins, pretinde că are dreptul de posesiune.

Tribunalul de apel nu va putea considera ca acte de posesiune decât titlurile originale, emanate de la autoritățile Otomane în drept până la 11 Aprilie 1877. In lipsă de asemenea acte se va putea admite cercetările facute cu martori, întru cât sinceritatea lor nu va fi bănuită.

Art: 7. Acei cari având un drept de posesiune anterior anexării Dobrogei, nu s'a prezentat înaintea co-

misiunii centrale de verificare, pot în curgere de șese luni de la aplicarea legii de față să cêră a'și constitui un titlu de posesiune înaintea acestei comisiuni.

Acéstă comisiune va face verificarea dupe regulele prevêdute la Art. 6.

Incheierea comisiunii luată cu majoritate de voturi, va fi supusă apelului tribunalului de apel în termen de o lună de la pronunțare.

Procedura va fi cu totul gratuită, și dispensată de ori ce taxă de timbru sau alta.

Art: 8. Sunt nule de drept și fără valóre tôte înstrăinările de pământuri rurale făcute de la 11 Aprilie 1877 până la promulgarea legii de față; ori-ce vîndare anterioră trebuie să fie constatată prin acte în regulă cu data certă. Cumpêratorii sunt în drept să cêră de la vîndători numai restituirăa precifului numêrat, fără a putea reclama în justiție vre-un drept asupra pământului.

Art: 9. Emigrații cari au părăsit locurile lor pot reclama pământul lor și drepturile lor, fiind verificate și admise, administrația domeniilor îi va pune în posesiune pe calea administrativă întru cât_ei au reclamat și s'a restabilit cu familiile la căminele lor, în termen de un an de la promulgarea acestei legi.

Nu au acest drept coloniștii cari au avut concesiuni de pământ în Dobrogea în virtutea legii Otomane din 1 Rêdjep 1272.

Emigrații reîntorși nu pot vinde pământurile recăpătata decăt în limitele art. 30 al legii de față.

Art; 10 Pământurile rurale ale emigraților cari nu s'aũ restabilit și n'aũ reclamat în termenul prevădũt la art. precedent, acelea ale căror titluri s'aũ respins, precum și ale acelora care nu aũ reclamat în termenul prevădũt la art. 7, sunt și rămân ale Statului.

Administrațiunea domeniilor va lua aceste pământuri în posesiune pe calea administrativă și le va administra conform legii domeniilor.

SECȚIUNEA II.

Despre rescumpărarea dijmei și despre modul de a deveni proprietar absolut.

Art: 11. Dijma pământului se desființează prin rescumpărare, și cu modul acesta posesorii capătă deplina proprietate pe pământurile posedate.

Art: 12, Preciul rescumpărării se fixează la trei lei hectarul pe an pentru cei d'ântâiu 5 ani; iar la 4 lei pe an hectarul pentru cei-l'alți 10 ani.

Plăți anticipate se primesc fără nici o scaderă de dobândi.

Art: 13. Plata va începe din anul promulgării legii de față și se va face în un singur termen, la 1 Octombree. Împlinirea ei se va face conform legii de urmărire.

Art: 14. Acei cari nu vor plăti dreptul de rescumpărare în timp de trei ani, perd în folosul Statului dreptul la pământ, fără a putea reclama întorcerea plăților anterioare.

Art- 15. Taxa asupra vitelor pe pământurile a căror dij-
mă se rescumpără, este desființată.

Pământurile supuse rescumpărării nu vor fi a-
tinse de impozitul fonciar în timp de 5 ani.

Cu toate acestea județul și comuna pot impu-
ne zecimi asupra sumelor ce s'ar cuveni Statului
pe fie care an pe pământurile rescumpărate în
marginile legilor în vigóre.

SECȚIUNEA III.

Despre proprietatea Statului și vânzarea ei.

Art: 16. Sunt și rămân proprietate absolută a Statului:

- a) Tóte locurile și clădirile cări aũ aparținut guver-
nului Otoman înainte de 11 Aprilie 1877.
- b) Tóte pădurile, afară de porțiunile determinate
a se da comunelor (conform legei de faciã) și
acelea posedate de particulari cu titlu de pro-
prietari verificat și admis conform legei de faciã.
- c) Tóte minele.
- d) Tóte locurile, bălțile, canalurile și pescăriile de
orî-ce natură.
- e) Tóte pământurile prevăđute la Art. 10.

Art: 17. Administrația domeniilor prin ingineri anume în-
sărcinați va măsura și delimita prin semne ho-
tarnice, pământurile cuvenite locuitorilor de a-
celea ale Statului.

Câte o copie după planurile rădicate se va
lăsa la comună și prefectura respectivă; origina-
lele se vor conserva la administrația domeniilor.

Art: 18. Locurile risipite în mai multe părți, se vor întruni pe cât va fi cu putință ținându-se compt de diferitele categorii de pământuri.

În schimbul tarlalelor isolate aflate în păduri, se va da alte pământuri afară din masivul pădurii.

Art: 19. Locuitorii au dreptul ași adăpa vitele în toate apele. Nici o pedică nu se poate pune prin delimitarea la acestu drept.

Art: 20. În comunele rurale și cătunele existente precum și în satele ce se vor înființa de către Stat pe pământul seǔ, se va lăsa o porțiune suficientă de teren pentru vatra satului și pentru cimitir.

Fie-cărui cătun sau sat se va ceda gratuit pentru școlă publică până la 10 hectare de pământ.

Fie-cărei comuni rurale se cedă asemenea gratuit 10 hectare pentru întreținerea bisericilor sau giamiilor.

Art: 21. Raza comunelor urbane se va însemna prin punere de petre și tragere de șanțuri în limitele posesiunii actuale.

Cu toate acestea, pentru orașele unde s'ar simți nevoie de o întindere mai mare, guvernul va putea concede din pământul Statului, porțiunea strict necesară în mod gratuit sau cu plată după aprecierea sa.

Art. 22. Pe lângă vatra satelor în ființă sau acelor cari se vor crea din nou, se va determina și ceda gratuit lângă sat, acolo unde va fi pământ disponibil, o întindere de islaz potrivit cu numă-

- Art. 22. Căminul locuitorilor și luându-se de basă un hectar maximum de fie-care locuitor.
- Art. 23. În localitățile unde se află păduri se va determina și ceda asemenea o porțiune pe séma comunelor rurale, luându-se de basă un hectar maximum de locuință.
- Acolo unde nu se află pădure, se va alege și ceda gratuit o întindere de pământ echivalentă, pe cari locuitorii comunei vor fi obligați prin administrația locală să o planteze sub direcția agenților silvici ai Statului, cari le va pune la dispoziție și sămânța necesară.
- Art. 24. Islazul, pădurea sau porțiunea de pământ destinată a deveni pădure, sunt și rămân proprietatea obștei locuitorilor și nu se pot înstrăina nici li se poate schimba destinațiunea, în nici un cas și sub nici un motiv.
- Art. 25. Pământurile cuvenite Statului se pot vinde.
- Art. 26. Administrația domeniilor va reserva în jurul pământurilor prevădute la Art. 22 și 23, loturi de la 3 până la 10 hectare spre a se vinde cu preferință cultivatorilor cari vor voi să se așeze prin sate sau cătune noi, cu autorisația guvernului.
- Art. 27. Cele-alte pământuri se vor putea vinde în loturi de la 10-1,000 hectare.
- Art. 28. Preciul vinzării va fi de 90 lei hectarul care se va plăti în 15 ani câte 6 lei pe an; iar plătinduse integral fuainte, preciul va fi de 80 lei. Pentru loturile mai mari de 100 hectare se vor ține licitațiuni cari să începă de la 80 lei hectarul.

Art. 29. Familiile agricole cari se vor stabili în Dobrogea sunt scutite de ori-ce dare în timp de trei ani. Plata precifului prevădută la Art. 28 va începe după expirarea termenului acestor trei ani.

Administrațiunea domeniilor le va libera gratuit materialul necesar pentru construcțiune.

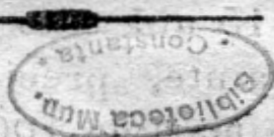
Art. 30. În timp de 15 ani proprietatea imobiliară rurală nu poate fi înstrăinată decât către Stat, comună sau un alt locuitor din comună fără pământ.

Acei cari posedă o întindere de pământ mai mare de 25 hectare, pot înstrăina în total sau în parte din prisosul ce au la ori-ce persoane cari indeplinesc condițiunile Art. 2 din această lege.

Până la completa achitare a rescumpărării prevădută la Art. 12, înstrăinarea pământurilor mirie nu este valabilă, fără autorizarea guvernului.

Art. 31. Nimeni nu are dreptul să aducă și să stabilească familii agricole pe pământurile sale, fără învoierea consiliului de miniștri, care singur este în drept să determine în limitele Constituțiunii condițiunile în cari se poate permite stabilirea unor asemenea familii.

FINE.

ERATA

<u>Pag.</u>	<u>Linia</u>	<u>In loc de:</u>	<u>Se va citi:</u>
7	5	populeasă.	populeadă
9	1	olei	clei
10	3	Potița	Portița
19	26	tóte	se anulédă
20	1	transactiune	comerciũ
28	13	Bispovca	Bespopovca
29	10	Boghz-Keoi	Boghaz-Kioi
32	20	Sud	Sub
43	10	logilor	legilor
44	1	agricol	agricole
47	2	Medjidie Silistra Nouă	} Medgedie și Silistra } Nouă
„	15	tribualele	
48	10	Circunscripțiunea	Circunscripțiunea
49	16	Consiliulũ	Consiliulũ
55	12	Campanii	Companii.

